

Perussäännöt ja ohjeet

LÄÄKÄRILIITON OPASSARJA

Perussäännöt ja ohjeet

Lukijalle	2
Suomen Lääkäriliiton säännöt	3
Sovinto- ja kunniatuomioistuinten johtosääntö	9
Valtuuskunnan vaalijärjestys	11
Valtuuskunnan työjärjestys	14
Lääkärin eettiset ohjeet	17
Lääkärin kollegiaalisuusohjeet	19
Lääkäreitä ja lääkäripalveluja koskevat markkinointiohjeet	21

Lukijalle

Suomen Lääkäriliitto on lääkärien ammattijärjestö ja liiton tarkoituksena on yhdistää Suomen lääkärit ammattikuntana sekä ylläpitää arvokkaista henkeä ja hyvää toveruutta maan lääkärikunnan keskuudessa. Liitto edistää lääkärin professiota, huolehtii lääkärien edunvalvonnasta, edistää terveyttä ja potilaan parasta sekä puolustaa ihmisyyttä ja eettisiä arvoja kotimaassa ja kansainvälisesti (Lääkäriliiton säännöt 2 §).

Tämä opas sisältää Lääkäriliiton perussäännösten: liiton säännöt, sovinto- ja kunnia- ja tunnustamistoimien johtosäännön, vaalijärjestyksen valtuuskunnan vaalia varten sekä valtuuskunnan työjärjestyksen. Jokaisen lääkärin on myös hyvä tuntea liiton jäseniään varten vahvistamat eettiset ohjeet ja kollegiaalisuusohjeet samoin kuin lääkäreitä ja lääkärinpalveluja koskevat markkinointiohjeet.

Muita jäseniä koskevia ohjeita löytyy Lääkäriliiton julkaisemasta kirjasta Lääkärin etiikka sekä muista liiton oppaista, joita voi tilata maksutta liiton toimistosta. Liiton antamat ohjeet löytyvät myös internet-sivuilta www.laakariliitto.fi.

Elokuussa 2009

Suomen Lääkäriliitto

Suomen Lääkäriliiton säännöt

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 12.12.2003.

1 § Yhdistyksen, jota näissä säännöissä sanotaan liitoksi, nimi on Suomen Lääkäriliitto – Finlands Läkarförbund.

Liiton kotipaikka on Helsinki. Liiton virallisina kielinä ovat suomi ja ruotsi. Säännöt rekisteröidään ja pöytäkirjat laaditaan suomen kielellä.

Tarkoitus

2 § Liiton tarkoituksena on yhdistää Suomen lääkärit ammattikuntana sekä ylläpitää arvomukaista henkeä ja hyvää toveruutta maan lääkärikunnan keskuudessa. Liitto edistää lääkärin professiota, huolehtii lääkäreiden edunvalvonnasta, edistää terveyttä ja potilaan parasta sekä puolustaa ihmisyyttä ja eettisiä arvoja kotimaassa ja kansainvälisesti.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi liitto harjoittaa julkaisutoimintaa, järjestää kokous-, esitelmä- ja neuvottelutilaisuuksia, antaa lausuntoja ja tekee esityksiä viranomaisille, edustaa omalla toiminnallaan Suomen lääkärikuntaa suhteissa muihin ammatillisiin yhteenliittymiin ja ulkomaisiin lääkärijärjestöihin sekä ryhtyy muihinkin edellä mainittuihin verrattaviin lääkärikunnan etujen valvomista ja yhteisten pyrkimysten edistämistä tarkoittaviin toimiin. Liitto voi omistaa julkaisu- ja palvelutoimintoihinsa liittyviä ja niitä turvaavia osakeyhtiöitä, kiinteistöjä ja kiinteistöosakeyhtiöitä.

Jäsenet

3 § Hallitus voi hyväksyä liiton jäseneksi hyvämaineisen lääkärin. Edellytyksenä on, että hän on suorittanut sellaisen lääketieteellisen perustutkinnon, jonka perusteella hän voi toimia lääkärinä Suomessa. Lääketieteen opiskelija voidaan kutsua liiton jäseneksi valtuuskunnan erikseen päättämien periaatteiden mukaisesti.

Liiton jäsenen velvollisuutena on suorittaa jäsenmaksunsa ja noudattaa liiton sääntöjä ja niihin perustuvia johtosääntöjä sekä liiton valtuuskunnan ja hallituksen päätöksiä ja ohjeita.

Valtuuskunta voi kutsua kunniajäseneksi lääkärin, joka julkisessa toiminnassa on erityisen ansioitunut, tai henkilön, joka on merkittäväällä tavalla toiminut liiton pyrkimysten hyväksi. Kunniajäseneksi kutsuminen edellyttää, että ehdotus saa 4/5 äänestykseen osallistuneiden äänistä suljetussa lippuäänestyksessä.

Jäsenmaksu

4 § Liitolla on oikeus periä jäseniltään jäsenmaksu, jonka suuruuden valtuuskunta vahvistaa.

Jäsenmaksua ei peritä kunniajäseniltä.

Hallitus voi päteväksi katsottavan syyn perusteella myöntää jäsenelle vapautuksen jäsenmaksuvelvollisuudesta osaksi, kokonaan tai

määrääjäksi tai lykkäystä jäsenmaksun suorittamisesta.

Eroaminen ja erottaminen

5 § Jos jäsen haluaa erota liitosta, tulee hänen ilmoittaa siitä kirjallisesti liiton hallitukselle tai sen puheenjohtajalle. Jäsen vapautuu liiton jäsenyydestä välittömästi ko. ilmoituksen tehtyään, mutta on velvollinen suorittamaan jäsenmaksun kulumassa olevalta kalenterivuodelta.

Jäsen voidaan erottaa liitosta, jos hän

- on jättänyt täyttämättä velvollisuudet, joihin hän on liittoon liittymällä sitoutunut,
- on menettelyllään liitossa tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut liittoa,
- on toiminut lääkärikunnan etujen vastaisesti, toiminut vastoin lääkärin etiikkaa, esiintynyt lääkärin arvoa alentavasti tai käyttäytynyt epäkollegiaalisesti tai ei enää täytä laissa tai liiton säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

Erottamisesta päättää liiton hallitus. Jos erottamispäätös perustuu muuhun syyhyn kuin jäsenmaksun laiminlyömiseen, jäsenellä on oikeus saattaa erottaminen valtuuskunnan ratkaistavaksi. Tästä hänen on ilmoitettava hallitukselle kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

Kurinpitotoimet

6 § Liitto voi antaa jäsenelleen varoituksen tai erottaa hänet liitosta. Varoituksen antamista tai jäsenen erottamista koskeva päätös voidaan julkaista Suomen Lääkärilehdessä hallituksen niin päättäessä. Tarkemmat säännökset kurinpitotoimista sisältyvät valtuuskunnan vahvistamaan Suomen Lääkäriliiton sovinto- ja kunniatuomioistuinten johtosääntöön.

Tili- ja toimintavuosi

7 § Liiton tili- ja toimintavuotena on kalenterivuosi.

Julkaisu

8 § Liiton virallinen julkaisu on Suomen Lääkärilehti – Finlands Läkartidning.

Paikallis- ja alaosastot

9 § Sisäistä toimintaansa varten liitto jakaantuu epäitsenäisiksi paikallisosastoiksi. Liiton jäsen kuuluu ensisijaisesti siihen paikallisosastoon, jonka alueella hänellä on pysyvä toimipaikka, muussa tapauksessa siihen paikallisosastoon, jonka alueella hänellä on asuinpaikka.

Niin ikään liiton jäsenet voivat erikois- ja toimialoittain yhteen liittymällä muodostaa liiton piirissä epäitsenäisiä alaosastoja. Niiden jäsenyys on vapaaehtoinen.

Paikallisosastojen ja alaosastojen tulee alistaa sääntönsä ja niiden muutokset liiton hallituksen vahvistettavaksi ja säännöissä tulee olla määrättyä, että

- paikallisosasto tai alaosasto on Suomen Lääkäriliiton paikallisosasto tai vastaavasti alaosasto,
- paikallisosaston tai alaosaston jäsenenä voi olla vain liiton jäsen,
- paikallisosaston tai alaosaston on vuosittain lähetettävä liiton hallitukselle ilmoitus puheenjohtajastaan, sihteeristään ja hallituksesta ja että
- paikallisosastot ja alaosastot toimittavat liitolle vuosikertomuksensa.

Paikallisosastojen tulee olla alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla keskenään yhteistyössä.

Organisaatio

10 § Liiton jäsenet käyttävät päätösvaltaa valitessaan valtuuskunnan.

Valtuuskunta liiton korkeimpana päättävänä elimenä käyttää näistä säännöistä johtuvin rajoituksin yhdistyslain mukaisesti yhdistyksen jäsenille kuuluvaa päätösvaltaa.

Valtuuskunta asettaa liiton toimeenpanevana elimenä toimivan hallituksen.

Valtuuskunta asettaa liiton sovinto- ja kunnia- tuomioistuimena toimivan luottamusneuvoston.

Liiton sisäistä toimintaa varten valtuuskunta ja hallitus voivat asettaa pysyviä valiokuntia ja tilapäisiä toimikuntia.

Valtuuskunnan vaali

11 § Valtuuskunnan vaali suoritetaan postitse joka kolmas vuosi hallituksen määräämänä ajankohtana syys-lokakuussa. Valtuuskunnan toimikausi on kolmivuotinen ja se alkaa vaalia seuraavan joulukuun ensimmäisenä päivänä.

Valtuuskunta valitaan välittömällä, salaisilla ja suhteellisilla, yhdistyslain 29 §:n 3 mom:n 2 kohtaan perustuvilla vaaleilla, joissa koko maa on yhtenä vaalipiirinä ja joissa liiton jokaisella ennen vaalivuoden kesäkuun alkua hyväksytyllä jäsenellä on yksi ääni.

Tarkemmat määräykset vaalista annetaan vaalijärjestyksessä, jonka valtuuskunta vahvistaa ja jossa on otettava huomioon seuraavaa:

- Vaaleissa käytetään yhdenmiehenlistoja, jotka voivat muodostaa vaaliliittoja ja vaalirenkaita.
- Vaalikelpoinen on liiton äänioikeutettu

jäsen. Jos jäsen on pysyvässä työsuhteessa liittoon, hän ei saa asettua ehdokkaaksi valtuuskunnan vaaleissa.

- Ehdokkaita vaaliin voivat asettaa kaikki liiton äänioikeutetut jäsenet.

Valtuuskunta

12 § Valtuuskunnassa on 60 jäsentä sekä varajäseniä, huomioon ottaen mitä 16 §:ssä edellytetään. Valtuuskunta on päätösvaltainen 31 jäsenen läsnä ollessa.

Valtuuskunnan asiana on

- ohjata hallituksen toimintaa,
- vahvistaa liiton säännöt, liiton rahastojen säännöt, sovinto- ja kunnia- tuomioistuinten johtosääntö, tilintarkastuskomitean ohjesääntö, valtuuskunnan vaalijärjestys ja työjärjestys sekä lääkärin vala, lääkärin eettiset ohjeet ja lääkärin kollegiaalisuusohjeet,
- määrätä valtuuskunnan, hallituksen sekä näiden asettamien valiokuntien ja toimikuntien jäsenten palkkiot ja päiväraha sekä
- päättää pysyvien toimien perustamisesta.

Valtuuskunnan kokoukset

13 § Valtuuskunta kokoontuu hallituksen kutsusta varsinaisiin kokouksiin huhti-toukokuussa (kevätkokous) ja joulukuussa (syyskokous) sekä tarpeen mukaan ylimääräisiin kokouksiin. Ylimääräinen kokous on kutsuttava koolle, jos valtuutetut niin päättävät tai vähintään 1/10 valtuuskunnan jäsenistä sitä ilmoitettua asiaa varten hallitukselta kirjallisesti pyytää. Hallitus voi päättää valtuuskunnan kokouksen pitämisestä myös liiton kotipaikan ulkopuolella.

Varsinaisessa kevätkokouksessa

- esitetään hallituksen kertomus edelliseltä toimintavuodelta ja tilinpäätös edelliseltä

tilivuodelta sekä tilintarkastuskertomus ja
- vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja tilivapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Varsinaisessa syyskokouksessa

- vahvistetaan toimintasuunnitelma seuraavaksi toimintavuodeksi,
- vahvistetaan taloussuunnitelma seuraavaksi toimintavuodeksi,
- määrätään seuraavana vuonna perittävän jäsenmaksun suuruus,
- valitaan liiton puheenjohtaja, varapuheenjohtajat ja hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle,
- valitaan luottamusneuvoston jäsenet erovuoroisten tilalle,
- valitaan seuraavan vuoden tilejä tarkastamaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö tai Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja ja hänelle varamies sekä
- valitaan 3–6 jäsentä liiton taloudenhoidon ja hallinnon tarkoituksenmukaisuutta arvioivaan tilintarkastuskomiteaan.

Valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

14 § Valtuuskunnan toimikauden ensimmäisessä kokouksessa toimitetaan kokouksen alussa valtuuskunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali. Nämä valitaan valtuuskunnan keskuudesta, ja heidän toimikautensa kestää valtuuskunnan kolmivuotisen toimikauden ajan.

Jos valtuuskunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja valitaan liiton hallitukseen, on hänen tilalleen valittava uusi puheenjohtaja.

Valtuuskunnan puheenjohtajan estyneenä ollessa tai pitäessä sitä muutoin tarkoituksen-

mukaisena puheenjohtajan tehtäviä hoitaa valtuuskunnan varapuheenjohtaja.

Milloin valtuuskunnan puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi valitut eivät ole enää valtuuskunnan jäseniä tai ovat muusta syystä estyneet toimimasta valtuuskunnan puheenjohtajana, liiton puheenjohtaja avaa valtuuskunnan kokouksen ja toimii puheenjohtajana siksi, kunnes valtuuskunta on suorittanut puheenjohtajan vaalin.

Valtuuskunnan kokouskutsu

15 § Kutsu valtuuskunnan varsinaiseen kokoukseen toimitetaan kuukautta ja ylimääräiseen kokoukseen viikkoa ennen kokousta kirjallisesti tiedoksi valtuuskunnan jäsenille. Erittäin kiireellisissä asioissa voidaan kutsu toimittaa todisteellisesti vuorokautta ennen kokousta.

Kokouskutsussa on mainittava kokouksessa esille tulevat asiat. Muu asia voidaan, mikäli ei yhdistyslain 24 §:stä muuta johdu, ottaa käsiteltäväksi, jos kokous vähintään 2/3 enemmistöllä siihen suostuu.

Mikäli valtuuskunnan jäsen tekee hallitukselle 40 päivää ennen valtuuskunnan kokousta esityksen yksilöimänsä päätösehdotuksen sisältävän asian käsittelystä valtuuskunnan kokouksessa, hallituksen tulee ottaa asia kokouskutsuun sekä kokouksen esityslistassa tai valtuuskunnan kokouksessa ilmoittaa kantansa tehtyyn esitykseen.

Valtuuskunnan varajäsenet

16 § Mikäli valtuuskunnan jäsen ilmoittaa ennen kokousta hallitukselle olevansa estynyt saapumasta johonkin valtuuskunnan kokoukseen, hallitus kutsukoon hänen tilalleen kokoukseen lähinnä eniten ääniä saaneen eli vara-

jäsenen siitä vaaliliitosta tai ellei se ole mahdollista, siitä vaalirenkaasta, josta jäsen on tullut valituksi. Valtuuskunnan puheenjohtajan tulee kokouksen alussa todeta ilmoitetut esteet ja paikalle saapuneiden varajäsenten puhe- ja äänioikeus.

Jos valtuuskunnan jäsenen paikka kuoleman tai myönnetyn eron johdosta tulee avoimeksi, tulee hallituksen kutsua vaalikauden jäljellä olevaksi ajaksi valtuuskunnan jäseneksi edellä tarkoitettu varajäsen siitä vaaliliitosta tai ellei se ole mahdollista, siitä vaalirenkaasta, josta jäsen on tullut valituksi.

Hallitus

17 § Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa, joita kutsutaan liiton puheenjohtajaksi ja liiton varapuheenjohtajiksi, sekä seitsemän muuta jäsentä.

Liiton puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan vuodeksi kerrallaan. Hallituksen muut jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi siten, että heistä eroaa joka toinen vuosi kolme ja joka toinen vuosi neljä, ensimmäisenä vuonna arvan perusteella kolme ja sen jälkeen järjestyksessä hallituksessa kauimmin olleet.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta tai jos vähintään kolme hallituksen jäsentä sitä vaatii. Se on päätösvaltainen, kun puheenjohtajana toimivan lisäksi vähintään viisi jäsentä on kokouksessa läsnä.

Hallituksen tehtävät

18 § Hallituksen tehtävänä on, sen lisäksi mikä johtuu yhdistyslaista ja näistä säännöistä,

- hoitaa liiton asioita ja edustaa sitä,
- panna täytäntöön valtuuskunnan päätökset,

- vastata liiton talouden hoidosta ja huolehtia siitä, että tilit päätetään kultakin vuodelta ja hyvissä ajoin annetaan tilintarkastajille,
- huolehtia lääkäreiden edunvalvonnasta,
- hyväksyä lääkäreitä koskevat virka- ja työehtosopimukset, päättää lakon aloittamisesta ja lopettamisesta sekä hakukiellon antamisesta ja peruuttamisesta,
- sovinto- ja kunniauoimioistuinten johtosäännön mukaisesti käsitellä luottamusneuvoston päätöksistä tehdyt valitukset sekä päättää julkisen varoituksen antamisesta liiton jäsenelle ja jäsenen erottamisesta liitosta,
- järjestää liiton toimiston työskentelyä, valvoa sitä ja päättää liiton toimihenkilöiden palkkaamisesta,
- hyväksyä liiton alaosastot sekä paikallisosastot ja ohjata niiden toimintaa ja
- suorittaa tarpeelliset valmistelutoimet valtuuskunnan kokouksia ja valtuuskunnan jäsenten vaalia varten.

Hallitus voi perustaa tilapäisiä toimia taloussuunnitelman määrärahojen puitteissa.

Hallitus voi päättää liiton omaisuuden kiinnittämisestä. Se voi myös päättää omaisuuden myymisestä ja vaihtamisesta, ellei kysymys ole liiton toiminnan kannalta huomattavasta omaisuudesta.

Hallitus voi alistaa päätöksensä valtuuskunnan hyväksyttäväksi.

Luottamusneuvosto

19 § Luottamusneuvosto toimii liiton sovinto- ja kunniauoimioistuimena. Tarkemmat määräykset luottamusneuvostosta annetaan sitä koskevassa johtosäännössä.

Tilintarkastajat

20 § Tilintarkastajien tulee vuosittain kaksi viikkoa ennen valtuuskunnan kevätkokousta antaa hallitukselle kirjallinen lausunto liiton taloudenhoidosta kuluneena tilivuotena ja samalla tehdä ne ehdotukset, joihin tarkastus on antanut aihetta. Hallituksen tulee viipymättä lähettää tilintarkastajain kertomus valtuuskunnan jäsenille.

Vaalit ja äänestäminen

21 § Valtuuskunnan ja hallituksen puheenjohtajan vaalissa valittavan tulee saada yli puolet annetuista äänistä.

Valtuuskunnan kokouksessa ja liiton monijäsenisissä toimielimissä ratkaisee äänten mennessä tasan vaaleissa ja suljetussa lippuäänestyksessä arpa ja muutoin puheenjohtajan ääni.

Vaali, jossa on useampia valittavana, toimitetaan henkilökohtaisena suhteellisena vaalina, jos 1/5 kokouksessa läsnä olleista valtuutetuista sitä vaatii.

Nimenkirjoittajat

22 § Liiton nimen kirjoittavat liiton puheenjohtaja ja liiton varapuheenjohtajat ja hallituksen määräämät hallituksen jäsenet aina kaksi yhdessä tai joku heistä yhdessä hallituksen siihen määräämän liiton toimihenkilön kanssa.

Liiton purkaminen

23 § Päätös liiton purkamisesta voidaan tehdä valtuuskunnan kokouksessa, jos asia on mainittu liiton aikakauslehdessä kahta kuukautta ennen kokousta julkaistussa tiedotteessa. Tämä päätös samoin kuin näiden sääntöjen muuttamista koskeva päätös on tehtävä vähintään 4/5 enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä.

Jos liitto purkautuu tai lakkautetaan, on liiton hallussa ja hoidossa olevat rahastot, jotka ovat kertyneet määrättyjä erikoistarkoituksia varten tai määrättyillä ehdoilla annettuina lahjoituksina, hoidettava ja käytettävä näistä rahastoista voimassa olevien sääntöjen ja lahjoituskirjoihin liittyvien määräysten mukaisesti.

Liiton muut rahastot ja varat luovutetaan Finska Läkaresällskapet r.f. ja Suomalainen Lääkäriseura Duodecim r.y. -nimisille yhdistyksille suhteessa niiden jäsenmäärään käytettäväksi liiton sääntöjen 2 §:stä ilmenevien tarkoituspärien toteuttamiseksi.

Voimaantulo

24 § Liiton jäsenet säilyttävät näiden sääntöjen voimaantulon jälkeen ne oikeudet, jotka heillä ovat olleet aikaisemmin voimassa olleiden sääntöjen perusteella.

Näiden sääntöjen 11 §:n mukaiset vaalit järjestetään ensimmäisen kerran syys-lokakuussa 2006. Siirtymäkautta varten vuonna 2003 valitun valtuuskunnan toimikausi päättyy 30.11.2006.

Sovinto- ja kunniatuomioistuinten johtosääntö

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 12.12.2003.

1 § Liiton sovinto- ja kunniatuomioistuimia ovat luottamusneuvosto, hallitus ja valtuuskunta.

Luottamusneuvoston tehtävänä on hallituksen ohella sovinto- ja kunniatuomioistuimena käsitellä asioita, jotka koskevat arvonmukaisen hengen ja hyvän toveruuden ylläpitämistä liiton jäsenten keskuudessa, samoin kuin lääkärin eettisten ohjeiden, lääkärin kollegiaalisuusohjeiden sekä valtuuskunnan tai hallituksen muiden ohjeiden ja päätösten noudattamista.

Hallituksen ja valtuuskunnan tehtävistä edellä tarkoitetuissa asioissa määrätään tämän johtosäännön lisäksi liiton säännöissä.

Luottamusneuvoston jäsenet

2 § Luottamusneuvostoon kuuluu puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä, jotka liiton valtuuskunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Luottamusneuvoston jäsenenä ei voi olla liiton valtuuskunnan eikä hallituksen jäsen.

Luottamusneuvosto on päätösvaltainen viiden jäsenen läsnä ollessa.

Vireillepano

3 § Luottamusneuvosto voi ottaa asian käsiteltäväkseen hallituksen tai toiminnanjohtajan pyynnöstä.

4 § Liiton alaosaston, paikallisosaston, valtiokunnan tai jäsenen halutessa saada asian luottamusneuvoston käsiteltäväksi on pyyntö esitettävä kirjallisesti.

Valmistelu ja tutkinta

5 § Varatoiminnanjohtajan tehtävänä on vastata luottamusneuvoston käsiteltäväksi tulevan asian valmistelusta.

Valmistellessaan asiaa varatoiminnanjohtajan on varattava sille jäsenelle, jota asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi. Hänelle on annettava jäljennös vireillepanoasiakirjasta ja varattava kohtuullisesti aikaa oman selityksensä antamista varten.

Kuultuaan riita-asiassa molempia osapuolia, on varatoiminnanjohtajan selvítettävä mahdollisuus saada aikaan sovinto ilman luottamusneuvoston käsittelyä.

Jos sovinto ei ole mahdollinen, tulee varatoiminnanjohtajan luovuttaa kertyneet asiakirjat toiminnanjohtajalle ja esittää samalla oma kirjallinen lausuntonsa.

Toiminnanjohtajan ratkaisovalta

6 § Toiminnanjohtaja päättää asian viemisestä luottamusneuvoston käsiteltäväksi.

Toiminnanjohtaja voi harkintansa mukaan

kieltäytyä panemasta yksittäisen jäsenen esittämää asiaa vireille luottamusneuvostossa. Tästä päätöksestä asianomainen voi valittaa luottamusneuvostolle kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

Toiminnanjohtaja voi antaa liiton jäsenelle kirjallisen huomautuksen.

Lääkäriliiton kurinpitotoimet

7 § Liiton kurinpitotoimia ovat varoitus, julkinen varoitus ja liitosta erottaminen. Julkinen varoitus tarkoittaa varoituksen julkaisemista Suomen Lääkärilehdessä.

Varoituksen antamisesta päättää luottamusneuvosto. Julkisen varoituksen antamisesta tai liitosta erottamisesta päättää liiton hallitus. Liitosta erottaminen voidaan julkaista Suomen Lääkärilehdessä.

Luottamusneuvoston käsittely

8 § Esittäessään asian luottamusneuvostolle toiminnanjohtajan tulee luovuttaa luottamusneuvostolle kertyneet asiakirjat ja esittää samalla oma kirjallinen lausuntonsa.

Saamansa selvityksen lisäksi luottamusneuvosto voi pyytää kirjallisia lisäselvityksiä ja kutsua asianosaiset myös henkilökohtaisesti kuultavaksi luottamusneuvoston kokoukseen.

Riita-asioissa luottamusneuvosto pyrkii saamaan sovinnon osapuolten välille.

9 § Luottamusneuvosto voi antaa liiton jäsenelle kirjallisen varoituksen, josta on erikseen ilmoitettava hallitukselle.

Luottamusneuvoston antamasta varoituksesta asianomainen voi valittaa hallitukselle kuu-

kauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan.

10 § Luottamusneuvosto voi tehdä hallitukselle esityksen julkisen varoituksen antamisesta liiton jäsenelle tai hänen erottamisestaan liitosta.

Hallituksen käsittely

11 § Tehdessään hallitukselle esityksen julkisen varoituksen antamisesta tai liitosta erottamisesta luottamusneuvoston tulee antaa hallitukselle kaikki asiassa kertyneet asiakirjat. Hallituksen on varattava niille, joita asia koskee, tilaisuus antaa oma selityksensä.

Hallituksen päätöksestä, joka koskee julkisen varoituksen antamista, ei voi valittaa.

12 § Hallitus voi erottaa jäsenen liiton sääntöjen 5 §:n 2 momentissa esitetyin perustein. Erotetulla on liiton sääntöjen 5 §:n 3 momentin mukainen oikeus saattaa erottaminen valtuuskunnan ratkaistavaksi.

Tehdessään päätöksen jäsenen erottamisesta hallituksen tulee samalla päättää asian julkaisemisesta Suomen Lääkärilehdessä. Jos asia saatetaan valtuuskunnan ratkaistavaksi, ei erottamispäätöstä saa julkaista ennen kuin valtuuskunta on sen käsitellyt.

Luottamusneuvoston muut tehtävät

13 § Luottamusneuvosto voi antaa lausuntoja niistä periaatteellisista kysymyksistä, jotka liittyvät sen käsiteltäviin asioihin.

Esteellisyys ja syytesuoja

14 § Luottamusneuvoston, hallituksen ja valtuuskunnan jäsenten esteellisyydestä heidän

osallistuessaan tämän johtosäännön mukaisten asioiden käsittelyyn on voimassa, mitä laissa on säädetty tuomarin esteellisyydestä.

15 § Liiton jäsenen ei tule kohdistaa kurinpitotoimenpiteitä sen perusteella, mitä hän on lausunut tai päättänyt tämän johtosäännön mukaisten asioiden käsittelyssä.

Pöytäkirjat

16 § Luottamusneuvoston ja hallituksen kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa, josta ilmevät ratkaisut perusteluineen.

Valtuuskunnan vaalijärjestys

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 12.12.2003.

1 § Suomen Lääkäriliiton valtuuskunnan vaalissa noudatetaan yhdistyslakia, liiton sääntöjen määräyksiä ja tätä vaalijärjestystä.

2 § Hallitus määrää joka kolmas vuosi viimeistään tammikuussa valtuuskunnan vaalin ajankohdan ja asettaa vaalilautakunnan vaalia toimittamaan.

Ajankohtaa määrätessään hallitus päättää, milloin äänestysliput on viimeistään lähetettävä äänioikeutetuille ja mihin mennessä äänestäjien lähettämien äänestyslippujen on oltava vaalilautakunnalla. Näiden päivämäärien välistä aikaa ei saa määrätä lyhyemmäksi kuin 28 vuorokautta.

3 § Vaalilautakuntaan nimetään vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden tulee olla lakimies ja joista yksi määrätään puheenjohtajaksi.

Vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään puolet sen jäsenistä on läsnä.

4 § Vaaliluetteloon merkitään liiton äänioikeutetut ja vaalikelpoiset jäsenet. Vaaliluettelo tulee pitää tarkistusta varten liiton jäsenten nähtävänä heinäkuussa vähintään viikon ajan liiton toimistossa. Luetteloa koskevat huomautukset tulee esittää vaalilautakunnalle viikon kuluessa nähtävänäoloajan päättymisestä.

Vaaliluettelon nähtävänäpidosta ja huomautusten esittämisajasta vaalilautakunnan tulee ilmoittaa Suomen Lääkärilehdessä.

Vaaliluettelo tulee voimaan vaalilautakunnan käsiteltäessä mahdollisesti tehdyt huomautukset.

5 § Jos vähintään kaksi liiton äänioikeutettua

jäsentä on allekirjoittamallaan sopimuksella asettanut ehdokkaaksi vaaliin nimeämänsä kolmannen henkilön, on heillä oikeus pyytää vaalilautakunnalta ehdokkaan ottamista vaalia varten laadittavaan ehdokasluetteloon.

Sopimuksessa on mainittava ehdokkaan etuja sukunimet sekä kotipaikka. Ehdokkaan on allekirjoitettava suostumus ehdokkaaksi ryhtymisestä.

Liiton jäsen voi asettaa vain yhden ehdokkaan.

Ehdokkaalle on sopimuksessa nimettävä asiamies, joka on liiton äänioikeutettu jäsen. Jäsen voi olla vain yhden ehdokkaan asiamiehenä. Ehdokas voi itse toimia omana asiamiehenään.

6 § Ehdokkaat voivat muodostaa vaaliliittoja, jolloin heidän asiamiehensä tekevät siitä kirjallisen sopimuksen.

Vaaliliitolla tulee olla asiamies, joka on liiton äänioikeutettu jäsen.

7 § Jos vaaliliitot haluavat keskenään tai jokin ehdokas vaaliliiton kanssa yhtyä vaalirenkaaksi, on kunkin ilmoitettava siitä vaaliliittosopimuksen tai ehdokkaan asettamisen yhteydessä tahi siitä on tehtävä kirjallinen sopimus, jonka allekirjoittavat sopijapuolten asiamiehet.

Vaalirenkaalla tulee olla asiamies, joka on liiton äänioikeutettu jäsen.

8 § Kullakin vaaliliitolla ja vaalirenkaalla tulee olla omat tunnuksensa, jotka mainitaan niiden muodostamista koskevassa ilmoituksessa tai sopimuksessa.

Tunnusten tulee erota riittävästi toisistaan. Niiden hyväksymisestä päättää vaalilautakunta. Jos vaalilautakunta ei hyväksy ehdotet-

tua tunnusta, se antaa vaaliliitolle tai vaalirenkaalle tilaisuuden vaihtaa tunnuksensa.

9 § Ehdokkaita, vaaliliittoja ja vaalirenkaita koskevat asiakirjat on toimitettava vaalilautakunnalle sen asettamaan määräaikaan mennessä, josta lautakunnan on ilmoitettava Suomen Lääkärilehdessä.

Vaalilautakunta tarkastaa asiakirjat sekä päättää ehdokkaiden, vaaliliittojen ja vaalirenkaiden hyväksymisestä ehdokasluetteloon.

10 § Ehdokasluettelo järjestetään siten, että vaaliliittojen ja niihin kuulumattomien yksittäisten ehdokkaiden keskinäinen järjestys vaalirenkaassa ratkaistaan arvalla ellei vaalirenkaan asiamies ole ilmoittanut vaalilautakunnalle muuta järjestystä. Vaaliliiton sisällä ehdokkaat järjestetään nimien mukaiseen aakkosjärjestykseen.

Vaalirenkaiden ja niihin kuulumattomien erillisten vaaliliittojen keskinäinen järjestys määrätään arvalla. Vaalirenkaiden tai erillisten vaaliliittojen ulkopuolelle jääneet ehdokkaat otetaan luetteloon viimeisinä ja niiden keskinäinen järjestys ratkaistaan arvalla.

Tämän jälkeen ehdokkaat numeroidaan. Numerointi aloitetaan kahdesta.

Ehdokasluettelossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vaalirenkaan otsikkoon on merkittävä sana "vaalirengas" sekä renkaan aseman yhdistelmässä aakkosellisen järjestyksen mukaan osoittava kirjain. Erillisen vaaliliiton otsikkoon on merkittävä sana "vaaliliitto" sekä liiton aseman luettelossa aakkosellisen järjestyksen mukaan osoittava kirjain.

11 § Vaalilautakunnan on laadittava vaalissa käytettävä äänestyslippu ja vaalikuori, jossa

kummassakin on merkintä, missä vaalissa sitä käytetään.

Vaalilautakunnan on postitettava ehdokasluettelo, äänestyslippu ja vaalikuori jokaiselle vaaliluetteloon merkitylle jäsenelle. Samalla on ilmoitettava, mihin mennessä äänestyslippujen on oltava vaalilautakunnalla.

12 § Äänioikeutta käyttäessään liiton jäsenen on merkittävä äänestyslippuun äänestettävän ehdokkaan numero.

Äänestyslippu voidaan toimittaa vaalilautakunnalle postitse tai antamalla se vaalilautakunnan jäsenelle tai sen nimeämälle avustajalle.

13 § Vaalilautakunnan tulee huolehtia siitä, että merkintöjä äänioikeuden käyttämisestä ryhdytään tekemään vaaliluetteloon välittömästi äänestyslippujen saapumiselle asetetun määräajan päätyttyä.

Vaalilautakunta valvoo em. merkintöjen tekemistä ja vastaa vaalikuorien säilyttämisestä suljettuina äänen laskennan alkamiseen saakka.

14 § Merkinnän äänioikeuden käyttämisestä tekee vaaliluetteloon joko vaalilautakunnan jäsen tai sen nimeämä avustaja yliviivaamalla äänestäjän nimen ko. luettelossa. Äänestysmerkinnän tekijän on myös leimattava suljettu vaalikuori. Tällöin katsotaan valitsijan käyttäneen äänioikeuttaan.

Ne vaalikuoret, joista ei selvästi ilmene äänestäjän henkilöllisyys, säilytetään eri ryhmänä tekemättä niitä koskevia merkintöjä vaaliluetteloon.

15 § Kun määräaikaan mennessä saapuneita äänestyslippuja koskevat merkinnät on tehty

vaaliluetteloon, vaalilautakunta kokoontuu toimittamaan äänenlaskennan. Lautakunnan on tällöin oltava päätösvaltainen. Äänenlaskennasta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat liiton puheenjohtaja ja laskentaan osallistuneet lautakunnan jäsenet.

16 § Ennen varsinaisen laskennan aloittamista ratkaistaan vaaliluettelomerkintöjen tekeminen 14 §:n 2 mom:ssa tarkoitettujen vaalikuorten osalta. Aluksi lasketaan vaalikuorien lukumäärä samoin kuin niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluetteloon tehtyjen merkintöjen mukaan ovat käyttäneet äänioikeuttaan. Lukumäärätiedot merkitään pöytäkirjaan.

Vaalikuoret, joita ei ole leimattu, erotetaan eri ryhmäksi ja pidetään suljettuina. Niissä olevat äänestysliput katsotaan mitättömiksi.

Muut vaalikuoret avataan ja äänestysliput tarkastetaan. Jos vaalikuoreessa on kaksi äänestyslippua, molemmat liput hylätään. Äänestyslippu katsotaan mitättömäksi, jos siitä ei selvästi ilmene, ketä valitsija on tarkoittanut tai jos sillä on äänestetty henkilöä, joka ei ole vaalikelpoinen. Vaalilautakunnalla on oikeus hylätä äänestyslippu, jossa on asiattomia merkintöjä. Pöytäkirjaan on merkittävä äänenlaskennasta em. tavoin pois jätettävien äänestyslippujen lukumäärät syineen.

Hyväksytyt äänestysliput järjestetään siten, että kunkin ääniä saaneen henkilön hyväksi annetut liput järjestetään omaksi ääniryhmäkseen. Pöytäkirjaan merkitään äänestyslippujen kokonaismäärä ja äänien lukumäärä ääniryhmittäin.

17 § Samassa vaaliliitossa olevat ehdokkaat järjestetään heidän äänimääriensä suuruuden mukaan. Vaaliliitossa eniten ääniä saaneelle

ehdokkaalle annetaan vertausluvuksi vaaliliiton äänien koko lukumäärä, toiselle puolet siitä, kolmannelle kolmasosa jne. Jos ehdokas ei kuulu vaaliliittoon, on vertauslukuna hänen saamansa äänimäärä.

Kunkin vaalirenkaan ehdokkaat järjestetään heidän I. momentin mukaan saamiensa vertauslukujen suuruuden mukaan. Tämän jälkeen annetaan ensimmäiselle ehdokkaalle lopulliseksi vertausluvuksi vaalirenkaan äänien koko lukumäärä, toiselle puolet siitä, kolmannelle kolmasosa jne.

Vaalirenkaaseen kuulumattoman vaaliliiton ehdokkaan lopullisena vertauslukuna pidetään I momentin mukaista vertauslukua. Vaalirenkaaseen tai vaaliliittoon kuulumattoman ehdokkaan lopullisena vertauslukuna pidetään hänen saamaansa äänimäärää.

Ehdokkaita järjestettäessä saman äänimäärän tai vertausluvun saaneiden välillä ratkaisee arpa.

Kaikki ehdokkaat järjestetään lopullisten vertauslukujen suuruuden mukaan ja valtuuskunnan jäseniksi valitaan suurimman vertausluvun saaneesta lähtien yhteensä 60 jäsentä.

18 § Vaalilautakunnan on ilmoitettava valinnasta kirjeitse valtuuskunnan jäseniksi valituille ja tiedotettava vaalin tulos Suomen Lääkärilehdessä.

Ääntenlaskentaa koskeva pöytäkirja on säilytettävä liiton arkistossa pysyvästi. Vaalissa syntyneet asiakirjat ja äänestysliput on säilytettävä valitun valtuuskunnan toimikauden ajan.

Valtuuskunnan työjärjestys

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 5.5.1990.

1 § Suomen Lääkäriliiton valtuuskunnan kokouksessa noudatetaan yhdistyslakia, liiton sääntöjen määräyksiä, tätä työjärjestystä sekä yleistä kokouskäytäntöä.

Äänioikeutettujen toteaminen

2 § Valtuuskunnan kokouksessa ovat äänioikeutettuja liiton sääntöjen 11 §:n mukais-

sa vaalissa valitut varsinaiset valtuutetut ja esteen ilmoittaneen varsinaisen valtuutetun tilalle liiton sääntöjen 16 § mukaisesti kutsuttu varajäsen.

3 § Varsinaisten jäsenten ilmoitetut esteet ja varajäsenten puhe- ja äänioikeus todetaan kokouksen alussa ennen nimenhuutoa.

Nimenhuudon jälkeen kokoukseen saapuvan valtuuskunnan jäsenen tai varajäsenen tulee ilmoittautua kokouksen sihteerille.

Läsnäolo- ja puheoikeus

4 § Valtuuskunnan kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus liiton hallituksen jäsenillä ja tilintarkastajilla.

Hallitus voi kutsua valtuuskunnan kokoukseen liiton toimihenkilöitä ja Suomen Medisiinariliiton edustajia, joilla tällöin on myös puheoikeus. Lisäksi hallitus voi kutsua muita tarkkailijoita, joiden puheoikeudesta päättää valtuuskunta.

Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan valtuuskunnan päätöksellä myöntää myös muille henkilöille. Valtuuskunnan päätöksellä voidaan myöntää myös läsnäolo-oikeus ilman puheoikeutta.

Aloite

5 § Aloitteessa tulee olla otsake, esille otetun asian yksityiskohtainen esittely ja yksilöity ehdotus valtuuskunnan päätökseksi.

Keskustelu

6 § Hallituksen esittämän asian esittelee hallituksen määräämä henkilö, muun aloitteen aloitteentekijä. Ellei valtuuskunta toisin päättä, jokaisen esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yleiskeskustelu asiasta.

Mikäli asian käsittely sitä edellyttää, käydään lisäksi yksityiskohtainen keskustelu. Puheenjohtajan on tällöin ilmoitettava, onko yleiskeskustelun aikana tehdyt ehdotukset toistettava yksityiskohtaisen käsittelyn aikana tullakseen huomioon otetuksi.

7 § Puheenvuorot pyydetään kirjallisesti tai kättä nostamalla.

Työjärjestyspuheenvuorot ja puheenjohtajan myöntämät lyhyet repliikkipuheenvuorot ohittavat puhujalistan nimijärjestyksen. Puheenjohtaja voi antaa liiton hallituksen jäsenille ja toimihenkilöille ja aloitetta käsiteltäessä aloitteentekijälle lyhyitä vastauspuheenvuoroja ohi puhujalistan.

8 § Puheenvuorot pidetään puhujakorokkeelta lukuun ottamatta lyhyitä kannatus-, työjärjestys- ja repliikkipuheenvuoroja.

9 § Käsiteltävien asioiden esittelypuheenvuorot saavat kestää enintään 15 minuuttia, seuraavat puheenvuorot enintään 5 minuuttia.

Ehdotettaessa liiton sääntöjen 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua ylimääräisen asian käsiteltäväksi ottamista saa asiasta käyttää enintään 3 minuuttia kestävästä esittelypuheenvuorosta, minkä jälkeen saa käyttää enintään 2 minuutin puheenvuoroja siitä, otetaanko asia käsiteltäväksi kokouksessa vai ei.

Puheenjohtaja voi kuitenkin, mikäli kysymys on ryhmäpuheenvuorosta tai muusta laajemmin valmistellusta esityksestä, myöntää lisäaikaa puheenvuoron esittämiseksi ilman katkoja.

10 § Laajat muutosesitykset ja ponnet sekä puheenjohtajan niin pyytäessä muutkin esitykset on tehtävä kirjallisesti.

11 § Kokous voi, puheenjohtajan pitäessä sitä tarpeellisena tai tehdyn kannatetun esityksen johdosta, päättää neuvottelu- tai muusta tarpeellisesta tauosta.

Päätökset ja ponnet

12 § Mikäli on tehty ainoastaan yksi kannatettu ehdotus kokouksen päätökseksi, tämä tulee valtuuskunnan päätökseksi. Hallituksen ehdotus katsotaan aina kannatetuksi ehdotukseksi. Milloin samasta asiasta on tehty useampia kannatettuja ehdotuksia, suoritetaan äänestys.

Vastaavasti, milloin valittavia on yhtä monta kuin ehdokkaita, valtuuskunta toteaa ehdokkaiden tulleen valituiksi. Milloin ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä, suoritetaan vaali.

Ponsien hyväksymisestä tai hylkäämisestä äänestetään aina yksitellen.

Mikäli varsinaista ehdotusta valtuuskunnan päätökseksi ei asiassa ole tehty, puheenjohtaja voi esittää oman yhteenvetonsa valtuuskunnassa käydystä keskustelusta. Tämä yhteenvelto merkitään pöytäkirjaan.

Liiton hallitukselle on varattava tilaisuus esittää oma kannanottonsa päätösehdotuksista ennen asian päättämistä ja hallituksen sitä pyydessä pidetään tarpeellinen tauko.

Äänestykset

13 § Äänestystapaehdotuksen tekee puheenjohtaja. Äänestys suoritetaan kokouksen päätöksen mukaisesti kättenosto-, nimenhuuto- tai suljettuna lippuäänestyksenä.

Nimenhuutoäänestys tapahtuu äänestämällä aakkosjärjestyksessä.

Salainen lippuäänestys suoritetaan valtuuskunnan jäsenille jaetuilla äänestyslipuilla. Äänestys tapahtuu pudottamalla äänestyslippu

äänestysuurna an aakkosjärjestyksessä. Äänten mennessä tasan ratkaisee suljetussa lippuäänestyksessä arpa ja muutoin puheenjohtajan ääni.

Äänestyksessä tulee päätökseksi se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee salaisessa lippuäänestyksessä arpa ja muulloin puheenjohtajan ääni.

Äänestys voidaan suorittaa myös koeäänestyksenä. Silloin kun valtuuskunnan jäsenet yksimielisesti hyväksyvät puheenjohtajan tulkinan koeäänestyksen tuloksesta eikä kukaan pyydä varsinaista äänestystä, koeäänestyksessä voittaneen esityksen katsotaan tulleen kokouksen päätökseksi.

Vaalit

14 § Valtuuskunnassa suoritettavat vaalit valmistelee valtuuskunnan toimikautensa ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa vaalikaudeksi valitsema 6–10 -jäseninen vaalivaliokunta.

Enemmistövaalitapaa käytettäessä äänestyslipulle kirjoitetaan enintään niin monta nimeä kuin on valittavia. Tällöin jokainen äänestyslipulla oleva nimi saa yhden äänen. Valituksi tulevat ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Milloin vaalissa on useampia valittavia, toimitetaan henkilökohtainen suhteellinen vaali, mikäli 1/5 kokouksessa läsnäolevista sitä vaatii.

Henkilökohtaisessa suhteellisessa vaalissa vaalilippuun kirjoitetaan enintään niin monta nimeä kuin on valittavia. Tällöin äänestyslipulla olevat nimet saavat ääniä kirjoitetussa järjestyksessä suhteessa 1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 jne. Valituksi tulevat ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Suhteellinen vaali toimitetaan aina ja muu vaali pyydettyä suljetuin lipuin. Tasatulokset vaalissa ratkaistaan arvalla.

Mikäli puheenjohtajan vaalissa on useampia ehdokkaita, joista kukaan ei ensimmäisessä äänestyksessä saa yli puolta annetuista äänistä, äänestyksiä jatketaan siten, että kullakin äänestyskierroksella vähiten ääniä saanut ehdokas putoaa pois, kunnes joku ehdokas saa yli puolet annetuista äänistä.

Pöytäkirjan tarkastaminen

15 § Pöytäkirjan tarkastavat valtuuskunnan

valitsevat kaksi pöytäkirjan tarkastajaa. Pöytäkirja on toimitettava pöytäkirjan tarkastajille neljän viikon kuluessa valtuuskunnan kokouksesta. Tarkastettu pöytäkirja tulee viivytyksettä lähettää valtuuskunnan jäsenille.

Muutokset

16 § Tämän työjärjestyksen hyväksymisestä ja muuttamisesta päättää valtuuskunta.

Työjärjestystä voidaan muuttaa vain, mikäli siitä mainitaan kokouskutsussa.

Lääkärin eettiset ohjeet

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 6.5.1988.

Lääkäriksi ryhtynyt henkilö on ottanut hoitaakseen suuren ja vaativan tehtävän. Tästä tehtävästä hän ei voi suoriutua, ellei hänellä ole perusteellisten tietojen ohella vakavaa halua noudattaa lääkärin ammatin harjoittajan vuosituhansien ajan tunnustamia eettisiä velvoituksia. Hän saavuttaa toiminnassaan luottamusta persoonallisuutensa, tietojensa ja ammattitaitonsa perusteella. Näiden periaatteiden mukaisesti on Suomen Lääkäriliiton valtuuskunta hyväksynyt lääkäreiden noudatettaviksi ammattia harjoittaessaan seuraavat ohjeet:

I Lääkärin velvollisuutena on suojata ihmiselämää ja lievittää kärsimystä. Hänen tulee pitää päätavoitteenaan edistää terveyttä ja sen saavuttamista.

II Lääkärin tulee palvella kanssaihimiään lähimmäisenrakkauden mukaisesti sekä osoittaa käyttäytymisellään ja toiminnallaan olevansa tehtävän vaatiman luottamuksen ja kunnioituksen arvoinen. Lääkärin ei pidä koskaan osallistua kidutukseen, kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon tai muuhun epäinhimilliseen toimintaan tai sellaisen valmisteluun.

III Lääkäriin tulee kohdella potilaitaan tasa-arvoisina, eikä hän saa antaa rodun, uskonnon, poliittisten mielipiteiden tai yhteiskunnallisen aseman vaikutusta toimintaansa heitä kohtaa.

IV Lääkäri ei käytä arvovaltaansa siten, että potilaan oikeus määrätä itsestään joutuu uhanalaiseksi. Silloinkin kun potilas ei pysty ilmaisemaan tahtoaan, on lääkärin velvollisuutena toimia potilaan parhaaksi.

Jos lääkäri joutuu tutkimus- tai hoitopäätöksissään toimimaan potilaan tahdosta riippumatta, on päätösten aina perustuttava lääketieteellisiin syihin.

V Lääkäriin tulee pitää yllä ja kartuttaa tietoaan ja taitojaan, ja hänen tulee suosittelua vain lääketieteellisen tiedon ja kokemuksen perusteella tehokkaina ja tarkoituksenmukaisina pidettyjä tutkimuksia ja hoitoja.

VI Jos lääkäri toivoo potilaansa osallistuvan lääketieteelliseen tutkimukseen, jossa poikeaan tilan normaalista tutkimuksesta tai hoidosta, on lääkärin saatava tähän potilaalta suostumus, jonka potilas on painostamatta antanut vapaasta tahdostaan, tutkimuksesta ja sen aiheuttamista lisärasituksista ja riskeistä perillä ollen. Tutkimuksessa on noudatettava yleisesti hyväksytyjä tutkimustyötä koskevia julistuksia ja viranomaisten ohjeita.

VII Lääkäriin tulee noudattaa vaitiolovelvollisuutta ja myös kehottaa alaisiaan sitä noudattamaan.

VIII Lääkäri ei saa tavoitella perusteetonta aineellista etua. Hänen tulee hoitaa potilasta tämän avuntarpeen mukaan ja soveltaa palkkionsa suoritetun työn mukaan.

IX Todistuksia ja lausuntoja antaessaan lääkärin tulee muistaa olevansa puolueeton todistaja ja asiantuntija, jonka lausunnon on perustuttava huolellisen tutkimuksen antamiin objektiivisiin havaintoihin ja niiden kriittiseen arviointiin sekä muihin tosiseikkoihin, jotka lääkäri on saanut tietoonsa.

X Julkisessa esiintymisessään lääkärin tulee noudattaa tarkkaa harkintaa ja välttää itsensä tehostamista. Ilmoittelussaan lääkärin tulee noudattaa lääkäreitä ja lääkärinpalveluja koskevia ilmoitteluohjeita.

XI Lääkäriin tulee pysyä erillään sellaisesta sairaanhoidosta, jossa hänellä ei ole vapautta toimia velvollisuuksiensa ja näissä ohjeissa esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Lääkärin kollegiaalisuusohjeet

Hyväksytty Lääkäriliiton valtuuskunnassa 6.5.1988,
muutokset hyväksytty 11.12.1999.

Suomen Lääkäriliiton kollegiaalisuusohjeiden tarkoituksena on pitää yllä arvomukaista henkeä ja hyvää toveruutta maan lääkärinkunnan keskuudessa. Ohjeet opastavat lääkäreitä käyttäytymään kollegiaalisesti työhön liittyvissä ja muissa keskinäisissä suhteissaan. Ohjeiden tarkoituksena ei ole suojella lääkäriä puutteellisen ammattitaidon, virheellisen menettelyn tai väärinkäytöksen selvittämiseltä ja seurauksilta.

I Lääkärin on käyttäydyttävä kollegoitaan kohtaan suvaitsevasti ja osoittaen hyvää tahtoa. Erimielisyydet voidaan yleensä sopia perehtymällä toisen näkökohtiin. Jos ammattiasioissa syntyy ristiriita, lääkärin tulee pyrkiä selvittämään erimielisyys suoraan kollegansa kanssa.

II Lääkäri ei saa loukata muita ammattikuntansa ryhmiä ja niiden oikeuksia.

III Lääkärin tulee toimillaan, ratkaisuillaan ja esimerkillään ylläpitää ja edistää ammattietiikkaa ja kollegiaalisuutta. Erityisesti esimiehenä ja opettajana hänen on kiinnitettävä huomiota lääkärin etiikkaan ja kollegiaaliseen käytökseen. Tämä ei saa estää häntä valvomasta alaisensa ja oppilaidensa toimintaa eikä tutkimasta sattuneita virheitä tai rikkomuksia tai ryhtymästä toimenpiteisiin niiden johdosta.

IV Jos lääkäri sairauden, päihteiden käytön tai muun syyn vuoksi tulee kykenemättömäksi hoitamaan potilaitaan ja mahdollisesti heille vaaralliseksi, on jokaisen kollegan velvollisuus

puuttua asiaan keskustelemalla asianomaisen kanssa ja tarjoamalla apua hoidon järjestämiseen. Jos tämä ei johda tulokseen, on lääkärin ilmoitettava havainnoistaan kollegan esimiehelle tai Lääkäriliittoon.

Samoin tulee menetellä, jos kollega tieteen tai tietämättään syyllistyy ammatiaan harjoittamiseen tai lääkärin virka-asemassaan ilmeisen virheelliseen menettelyyn.

V Lääkäri ei saa levittää tai ylläpitää väärää käsitystä omasta tai kollegojen pätevyydestä, tutkimus- ja hoitomahdollisuuksista tai muista seikoista, jotka voisivat vaikuttaa potilaan tai virkaan valitsijoiden lääkärinvalintaan.

VI Lääkärin on sopimatonta moittia potilaalle kollegansa toimintaa. Jos lääkäri havaitsee, että toisen lääkärin diagnoosi, hoito tai muu menettely on ollut virheellinen, on hänen ilmoitettava havainnoistaan asiallisesti sekä potilaalle että kyseiselle kollegalle. Lääkärin on aina muistettava myös oman erehtymisen mahdollisuus.

VII Suositellessaan potilasta toiselle lääkärille lääkärin on annettava potilaasta lähetteellä asianmukaiset tiedot. Lähettäneelle ja jatkohoidosta vastaavalle lääkärille tulee potilaan luvalla toimittaa asianmukaiset potilasta koskevat tiedot ja ohjeet jatkohoitoa varten.

Lääkärin aikoessa lopettaa yksityisen lääkärin-toimen on suotavaa, että hän luovuttaa poti-

lasiasiakirjat potilaan suostumuksella hoitoa jatkavan lääkärin käyttöön.

VIII Kun potilas tai hänen omaisensa toivovat, että toisenkin lääkärin mielipidettä kuultaisiin, tulee lääkärin suhtautua ehdotukseen myönteisesti, ja hänen velvollisuutensa on ilmoittaa kyseiselle lääkärille potilasta koskevat asianmukaiset tiedot. Havaitessaan tilanteen niin vaativan on lääkärin hankittava oma-aloitteisesti toisen lääkärin asiantuntija-apua.

Mikäli toinen lääkäri arviotaan antaessaan havaitsee, että hänen ja kollegan näkemysten välillä on potilaan kannalta merkittävä ristiriita, on hänen pyrittävä selvittämään asia potilaan luvalla suoraan kollegansa kanssa.

IV Lääketieteelliseen tutkimustyöhön ryhdyttäessä on suositeltavaa, että ryhmän jäsenet

sopivat etukäteen keskinäisistä vastuualueistaan, velvollisuuksistaan ja tulosten julkaisuperiaatteista.

Lääkäri ei saa toiminnassaan tai julkaisuissaan esittää yksinomaan omana ansionaan sellaista tutkimustulosta, jonka saavuttaminen on ratkaisevasti riippunut hänen yhden tai useamman työtoverinsa suorittamasta työstä tai asiantuntemuksesta.

X Kollegiaalisuutta koskevat erimielisyydet, joista ei muuten päästä sovintoon, on saatettava Suomen Lääkäriliiton soviteltaviksi tai ratkaistaviksi eikä niistä saa antaa tietoja asiaankuulumattomille.

Lääkäreitä ja lääkärinpalveluja koskevat markkinointiohjeet

Hyväksytty Lääkäriliiton hallituksessa 13.6.2002,
muutokset hyväksytty 12.6.2006 ja 4.6.2009.

Ohjeiden tarkoitus

Ohjeiden tarkoituksena on ohjata lääkärinpalvelujen markkinointia siten, että lääkärinammatista, lääkäristä ja hänen antamistaan palveluista annetaan asiallinen kuva. Ilmoituksen sisällön perusteella tulee palvelujen hakijan voida päättää, vastaavatko tarjotut palvelut hänen tarpeitaan. Ohjeiden tarkoituksena on myös ylläpitää kollegiaalista henkeä ja painottaa ammattiverien huomioon ottamista markkinoinnin yhteydessä.

Markkinointiohjeiden soveltaminen

Markkinointiohjeet koskevat kaikkia niitä lääkäreitä, jotka harjoittavat lääkärinammattia elinkeinona, sekä laitoksia ja yrityksiä, joissa lääkärinpalveluja annetaan tai välitetään. Ohjeet koskevat myös sellaisten perinteisestä vastaanottotoiminnasta poikkeavien etäpalvelujen markkinointia, joissa käytetään hyväksi sähköistä tiedonsiirtoa (virtuaalisairaalat, verkkolääkärit).

Markkinointiohjeita sovelletaan riippumatta siitä, mitä tiedotusvälinettä markkinoinnissa kulloinkin käytetään.

Ohjeita sovelletaan myös silloin kun lääkäri käyttää tai antaa käyttää ammattiaan, oppi-

arvoaan tai asemaansa muussa kuin lääkärin-toimintaa koskevassa markkinoinnissa.

Palvelun tuottaja

Palvelun tuottajan tulee olla selkeästi tunnistettavissa kaikessa markkinoinnissa. Palvelupisteessä tulee olla tieto vastaavasta lääkäristä ja hänen yhteystietonsa.

Kansainvälisessä markkinoinnissa tulee ilmoituksen sisältää myös tieto tahosta, joka on myöntänyt lääkärille oikeuden harjoittaa lääkärinammattia ja/tai ylläpitää lääkärinpalveluja tuottavaa laitosta. Internet-ilmoitukseen on liitettävä linkki lääkärin ammatinharjoittamista koskevaan kansalliseen säännöstöön ja muussa markkinoinnissa tieto siitä, mistä kyseinen säännöstö on saatavissa.

Markkinoinnin sisältö

Markkinoinnin on oltava totuudenmukaista, asiallista, luotettavaa ja hyvän tavan mukaista. Ylisanoja tai vertailumuotoja ei saa käyttää.

Markkinoinnin on annettava oikea kuva tarjottavan palvelun merkityksestä. Lääkärin eettisten ohjeiden mukaisesti tarjottujen palvelujen tulee olla lääketieteellisen tiedon ja kokemuksen perusteella tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia.

Markkinoinnilla ei tule luoda tarpeetonta terveydenhuoltopalvelujen kysyntää.

Ilmoituksen tulee sisältää tiedot vastaanotto-paikasta, -ajasta tai ajanvarausmahdollisuudesta. Telelääketieteellisiä palveluita markkinoitaessa on ilmoitukseen liitettävä tieto myös sähköpostiosoitteista ja arvioituista vastausajoista.

Ilmoitus voi sisältää myös tietoja käytettävissä olevista hoitomuodoista, jos ne ovat yleisesti hyväksytyjä ja perustuvat tutkimukseen ja lääketieteelliseen kokemukseen. Markkinoinnissa ei tule käyttää sellaisia käsitteitä tai nimikkeitä, joita ei kohtuudella voida edellyttää ymmärrettävän, eikä esittää viittauksia sellaisiin menetelmiin, laitteisiin tai tuotteisiin, joiden käytön arviointi edellyttää lääkärin ammattitaitoa. Mikäli markkinoinnissa halutaan tuoda esiin, että kysymyksessä on uusi laitteisto, voidaan tämä mainita. Tällöin uuden kriteeri on se, että laitteisto on alle vuoden ikäinen. Tutkimus- ja hoitomenetelmiä on kuvattava niin, että asiakas voi niiden pohjalta tehdä päätöksensä.

Avoin tai peitelty vertailu toisiin palvelun tuotajiin on kiellettyä. Palvelun laadun ilmoittaminen on kuitenkin sallittua silloin, kun se perustuu ulkopuolisen tahon arvioimiin objektiivisiin kriteereihin. Tällöin markkinoinnissa olisi tuotava esiin laadun arvioinnin suorittanut taho ja perusteet. Standardien ja laatumerkkien esiintuominen on sallittua. Potilaalle annettavan informaation on oltava sellaista, että potilaalle ei synny vääriä mielikuvia tai epärealistisia odotuksia hoidon tulosten suhteen ja siksi takuita hoitojen onnistumisesta ei tule antaa. Ilmoitus voi kuitenkin sisältää tietoa käytetyistä laadunvarmennusmenetelmistä.

Hinnoista ilmoittamisen tulee tapahtua ver-

tailukelpoisella tavalla. Markkinoinnista on myös selkeästi käytävä ilmi, mitä hinta pitää sisällään. Jos toimenpiteille on erilaisia hintoja tai niitä ei voida täsmällisesti ilmoittaa, voidaan käyttää alkaen -hintoja. Näitä ei voida kuitenkaan käyttää harhaanjohtavasti, esimerkiksi ns. houkutushintoina siten, etteivät ne kuvasta lainkaan todellisia toimenpiteestä tyypillisemmin perittäviä hintoja. Hinnoista ilmoitettaessa palvelusta on aina esitettävä sen kokonaishinta. Tämän lisäksi voi esittää mainintoja esimerkiksi Kelan palautusosuudesta tai muista hintoihin vaikuttavista seikoista. Mikäli palveluntuottaja haluaa tuoda esiin erilaisia maksutapoja, esim. luottomahdollisuuden käyttöä, sellainen ei saa olla markkinoinnissa hallitsevassa asemassa. Lääkärin ei tule esitellä, myydä tai muutenkaan vaikuttaa potilaan ratkaisuun luottomahdollisuuksien käytön osalta.

Erilaisten kylkiäisten tai muiden lisätujen liittäminen tarjottuihin lääkärinpalveluihin on kiellettyä. Mikäli potilaan käyttämä maksuväline esim. luottokortti kerryttää piste-etuuksia tai muita hyvityksiä tällaisen maksuvälineen käyttö on sallittua terveyspalveluita ostettaessa. Maksuväline, etukortti ja niistä potilaalle mahdollisesti kertyvät hyvitykset eivät kuitenkaan saa olla terveyspalveluita markkinoitaessa hallitsevassa asemassa eivätkä ne saa muodostaa erityistä houkutinta palvelujen käytölle.

Potilaan käyttö markkinoinnissa

Potilaan nimeä, kuvaa tai muita yksilöitävissä olevia tietoja ei tule käyttää markkinoinnissa ilman potilaan lupaa.

Palveluntuottajien lehdissä voidaan esittää potilaita ja heidän kokemuksiaan kuvaavia artikkeleita potilaiden luvalla. Artikkeleilla ei

saa luoda tarpeetonta terveydenhuoltopalvelujen kysyntää ja niiden tulee sisällöltään olla asianmukaisia. Artikkeleiden tulee kuvata yleisesti hyväksytyjä ja tutkimukseen sekä lääketieteelliseen kokemukseen perustuvia hoitomuotoja.

Lääkäripalvelujen markkinoinnissa potilaalle ei tule tarjota maksua, palveluita tai muuta hyvitystä.

Kohdennettu markkinointi

Terveyspalvelujen markkinointia ei tule kohdentaa alle 15-vuotiaille lapsille. Markkinointi ei saa asettaa vanhempien päätösvaltaa kyseenalaiseksi eikä se saa antaa lapselle väärää kuvaa ja käsitystä hänen toimivallastaan. Suggestiivista markkinointia on vältettävä ja markkinoinnissa on muutoinkin noudatettava erityistä varovaisuutta, jos sen kohteena ovat nuoret tai terveydenhuollosta erityisesti riippuvaiset potilasryhmät.

Markkinoinnissa käytettävät nimitykset

Lääkäri voi ilmoituksissaan käyttää vain sellaisia hänelle kuuluvia yleisesti hyväksytyjä oppiarvoja, oikeuksia tai pätevyksiä ja virka-asemaan liittyviä nimityksiä, jotka liittyvät siihen toimintaan, jota ilmoittaminen koskee. Sellaisten nimikkeiden käyttäminen, jotka eivät liity ilmoituksessa tarkoitettun ammatin harjoittamiseen, ei ole sallittua. Tämä koskee myös virka- tai muuta palvelussuhdetta kuvaavien nimikkeiden käyttämistä.

Erikoistuva lääkäri

Kun erikoistuva lääkäri ryhtyy pitämään erikoisalana vastaanottoa, on ilmoituksesta käytävä ilmi, että hän on vasta erikoistumassa.

Ehtona on, että hänet on rekisteröity yliopistossa alan erikoistumiskoulutusohjelmaan. Lisäksi hänellä tulee olla vähintään kahden vuoden koulutus kyseisellä erikoisalalla.

Ilmoittaminen lääkärinammattiin kuulumattomasta toiminnasta

Lääkärintoimintaa harjoittavan laitoksen ei tule mainostaa lääkärinammatin harjoittamiseen kuulumattomia palveluja eikä tuotteita. Lääkärinammatin harjoittamiseen kuulumatonta toimintaa koskevan ilmoittamisen tulee tapahtua erillään lääkärintoimintaa koskevasta markkinoinnista.

Lääkäriin ammatin, oppiarvojen ja aseman esiintuomisen esim. vaali-ilmoittelussa tulee tapahtua asiallisesti ja ammattikunnan arvonn mukaisella tavalla.

Lääkärinammattia, oppiarvoja tai asemaa voidaan käyttää markkinoitaessa lääkärin omaa kirjallista tai taiteellista tuotetta. Muussa lääkärinammattiin liittymättömässä markkinoinnissa niitä voi käyttää vain siinä tapauksessa, että kyseessä on keksintö, jonka syntyy kyseinen lääkäri on oleellisesti vaikuttanut. Tällöin keksinnön merkityksen tulee olla luotettavasti toteen näytetty.

Nimetön ilmoittelu

Koska potilaan luottamus lääkäriin perustuu tämän henkilöön, ei nimetön markkinointi ole sallittua. Lääkärien yhteisvastaanottoa koskevassa ilmoittamisessa lääkärin nimien luettelaminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä.

Lääkäriliittoon kuuluminen

Suomen Lääkäriliiton jäsenet ovat sitoutuneet noudattamaan eettisiä, kollegiaalisuus-, mark-

kinointi- ja muita liiton ohjeita. Tällä tiedolla voi olla yleisölle merkitystä, ja on suositeltavaa, että lääkäri tuo ilmi jäsenyytensä myös markkinoinnin yhteydessä ilmaisulla: ”Suomen Lääkäriliiton jäsen”.

Liiton jäsenillä on myös oikeus käyttää markkinoinnissaan Lääkäriliiton logoa.

Markkinointitoiminnan valvonta

Jokaisen lääkärin on oman asemansa osalta ja vastaavan lääkärin palveluja tuottavan yhteisön osalta huolehdittava siitä, että markkinointi on ohjeiden mukaista.

Lääkärien markkinointia valvoo Lääkäripalvelujen markkinoinnin valvontalautakunta. Lääkäriliiton paikallis- ja alaosastot valvovat markkinointia paikallis- ja erikoisalakohtaisesti. Valvontalautakunnan tehtävänä on ottaa kantaa epäselviin tai tulkinnanvaraisiin kysymyksiin ja antaa markkinointia koskevia ohjeita opastaen markkinointityötä tekeviä oikeaan markkinointitapaan.

Mikäli valvontalautakunta on antanut huomautuksen markkinointiohjeiden vastaisesta toiminnasta ilman, että markkinoinnissa kuitenkaan tapahtuu riittävää muutosta, voi valvontalautakunta sen jälkeen harkita myös asian tekemistä julkiseksi. Julkistamisesta ja sen muodosta päättää liiton hallitus.

Mikäli ohjeiden vastainen markkinointi ei valvontalautakunnan toimenpitein korjaannu, tai jos valvontalautakunta pitää ohjeiden vastaista toimintaa muutoin vakavana, on valvontalautakunnan tehtävänä saattaa asia Lääkäriliiton luottamusneuvoston käsittelyyn. Luottamusneuvosto voi antaa liiton jäsenelle kirjallisen varoituksen, josta on ilmoitettava liiton hallitukselle. Ohjeiden vastainen toiminta voidaan myös saattaa Lääkäriliiton hallituksen käsittelyyn. Hallituksella on rankaisukeinoinaan julkisen varoituksen antaminen ja jäsenen erottaminen liitosta.